

SALÁNKI ISTVÁN*

Bemutatótermet létesített a Cukoripari Egyesülés

A Szerencsi Cukorgyár Rt. immár 11 éves Cukormúzeuma után újabb kiállítást hozott létre a magyar cukoripar: a Cukoripari Egyesülés (CIE) bemutatótermét, Budapesten (XIV., Komócsy út 41.) Ennek révén a vendégek, illetve a szakma iránt érdeklődők áttekintést kaphatnak cukoriparrunkról.

A CIE a cukorgyárak közös koordináló, illetve érdekképviselői szerve. Igazgatója, **Koczka Zoltán** 2000. február 21-én munkabizottságot létesített a bemutatóterem kialakítására. Vezetésével **Schottner Károlynét**, a „Cukoripar” c. folyóirat felelős szerkesztőjét bízták meg. Tagjai voltak: a CIE vezetői, munkatársai, a 3 nagy érdekcsoport 1-1 gyárának képviselője, valamint a Cukoripari Kutatóintézet, és a BETA Kutató és Fejlesztő Kft. kijelölt munkatársa. A gyűjtőmunkában természetesen valamennyi cukorgyár és az említett intézmények számos dolgozója részt vett, és igyekeztek az időközben megszűnt cukorgyárak: Ercsi, Sárvár, Selyp, Sarkad, Mezőhegyes emlékeit is összeszedni.

A bemutatótermet 2000. június 29-én **Bonnay László**, a CIE Igazgató Tanácsának (IT) leköszönő elnöke (a Kabai Cukorgyár Rt. vezérigazgatója), **Fischer Béla**, a CIE IT új, soros elnöke (a Magyar Cukor Rt. vezérigazgatója), **Domonkosi Imre**, a Cukor Terméktanács elnöke (a Szolnoki Cukorgyár Rt. vezérigazgatója) és Koczka Zoltán CIE igazgató avatta fel.

Az udvar felé eső falon **Tessedik Sámuel** (1742–1820) szarvasi evangélikus lelkészt láthatjuk festményen. Ő honosította meg hazánkban a cukorrépat 1790-ben.

A 13 falitáblán a következőket láthatjuk:

I. A cukorvertikum főbb szereplői: Kormányzati szervek. Cukor Terméktanács: Cukorrépatermesztők Országos Szövetsége, Kabai Cukorgyár Rt., Magyar Cukor Rt. (MC Rt., Petőháza, Kaposvár, Ács), Mátracukor Rt. (Hatvan), Szerencsi Cukorgyár Rt., és a továbbfeldolgozók képviselői. A cukoripar kapcsolatrendszere. (A szereplők kül- és belföldi kapcsolatai)

II. A cukoripar szereplői: Gyárak, érdekcsoportok. A Cukoripari Kutatóintézet és a BETA Kutató Kft. feladatai. A CIE szervezete, feladatai, igazgatótanácsának eddigi elnökei. Az érdekcsoportok piaci részarányai (körábrán): EASTERN SUGAR (Kaba) 26,91%, AGRANA Magyar Cukor Rt., (Petőháza, Kaposvár, Ács) 36,63%, ERIDANIA BÉGHIN-SAY, EBS (Hatvan, Szolnok, Szerencs) 36,46%.

* 3900 Szerencs, Cukormúzeum.

III. A magyar cukoripar rövid története.

IV. A cukorgyártás adatai 1989–1999. Cukorgyártás és -értékesítés. A répafeldolgozási kapacitás alakulása. Fajlagos tüzelőanyag-felhasználás. Iparági átlagos statisztikai állományi létszám, fő. Répafeldolgozás t/n, minimum, átlag, maximum.

V. A cukor minősége. A gyártott cukor mikrobiológiai minősítése. Cukorminőségi pontszámok (gyári átlagok). A különböző minőségű cukrok mennyiségi aránya 1997–1999-ben. (EU2, EU3).

Kifogásolási arány az egyes élelmiszeripari ágazatokban. (A hatósági élelmiszerellenőrző hálózat adatai 1998-ban és 1999-ben: a dohány- és cukoripar aránya a legjobb.)

VI. Cukorrépa termesztés: Adatok 1989–1999. Termést adó terület (ha), termesztők száma. Hatékonysági mutatók: répa termés t/ha, fehér cukor hozam t/ha.

VII. A cukorrépa termesztési technológiája. Őszi, tavaszi munkák, növényvédelem, betakarítás. (A gépek szemléltető vázlatai.)

VIII. Nagy, színes országtérkép, a magyar cukorgyárak helyének bejelölésével. Piros karika: AGRANA, sárga: EBS, kék: EASTERN SUGAR.

IX. A cukorgyártás folyamatábrája: a répától a csomagolásig.

X. Intézkedések a környezetgazdálkodás terén: pl. száraz répaürítő, szennyvíztisztító tározótavak, hűtőberendezés.

XI. „KORONÁS” cukrok (AGRANA, Petőháza termékei).

XII. Kabai cukrok és látkép.

XIII. EBS gyárak látképei és gyártmányképei.

Alacsony tárolók (a faliképek előtt).

A) Vegyes régi emlékek (Szolnok, Sarkad, Ercsi), régi termékek.

B) Jubileumi kiadványok, plakettek, régi termékek.

C) Jubileumi kiadványok, plakettek, régi termékek (süvegcsukrok).

A CIE bemutatóterem avatási szalagja, 2000. 06. 29.

D) Minőségi tanúsítványok, ISO stb. Akkreditálási okirat a Cukoripari Kutató vizsgáló laboratóriuma számára.

E) Cukorrépa termesztési szakkönyvek, folyóiratok, különféle répamagok.

F) Cukorgyártási szakkönyvek, a „Cukoripar” c. folyóirat. „A magyar élelmiszeripar története” c. könyv. 1986. (2. és 3. kiadása 1997-ben és 1998-ban jelent meg.) Száraz szelet, pelletált száraz szelet és melasz minták.

Magas, ferde homlokzatú kiállító szekrényekben:

a) Az Agrana csoport (MC Rt., Petőháza, Kaposvár, Ács) összes készterméke, oklevelekkel.

b) Az Eastern Sugar (Kaba) termékei oklevelekkel.

c) Az EBS gyárak (Hatvan, Szolnok, Szerencs) termékei oklevelekkel. A Cukormúzeum (Szerencs) képe és kitüntetése „Az ÉV MÚZEUMA 1997” pályázaton.

A bemutatóteremmel a magyar cukoripar, illetve élelmiszeripar reprezentatív emléktárral, látványossággal gyarapodott, amely eredménynek tekinthető a magyar technikatörténetben.